

Behandeling

Palliatieve terminale zorg

Palliatief betekent 'verzachting van klachten', terminaal verwijst naar het eindstadium van het leven.

Zorgverleners die palliatieve terminale zorg bieden, besteden aandacht aan uw lichamelijke klachten zoals pijn of benauwdheid. Ook is er aandacht voor uw zorgen en verdriet. En voor vragen die bij u opkomen door het naderende afscheid. In deze informatie leest u meer over de palliatieve terminale zorg die geboden wordt.

Hoe verloopt de behandeling?

Hier vindt u alle belangrijke informatie

Wat is palliatief terminale zorg?

Als u te horen heeft gekregen dat u niet meer lang zult leven, is dat een moeilijke boodschap voor u en uw naasten. Deze boodschap roept ook veel vragen op. Hoe ziet deze laatste fase eruit? Waar kunnen u en uw naasten hulp en ondersteuning krijgen? Zorgverleners die palliatieve terminale zorg bieden, besteden hier aandacht aan.

Bekijk ook het filmpje over palliatieve zorg:

Individeo video

Gesprek met uw arts

Uw specialist of huisarts kan u vertellen hoe uw ziekteverloop er mogelijk uit zal zien. Neem bij dit gesprek een naaste mee, zodat u elkaar kunt aanvullen en samen kunt luisteren. Bereid u voor op het gesprek, en stel uw arts vragen zoals:

- Zijn er nog behandelingen mogelijk om de ziekte te remmen? En wat gebeurt er als ik hier niet voor kies?
- Welke problemen kan ik verwachten?
- Bij wie en wanneer kan ik terecht bij pijn of andere klachten?
- Welke rol kunt u als (huis)arts spelen in de zorg thuis?
- Hoe kan ik u bereiken?
- Welke ondersteuning is mogelijk voor mij en mijn familie/vrienden?

Uw wensen staan centraal. Nadat de (huis)arts u informatie heeft gegeven, krijgt u de ruimte om zelf na te denken. U bent degene die besluiten neemt over uw zorg en behandeling. Uw (huis)arts kan u hierbij begeleiden.

De laatste levensfase

Palliatieve terminale zorg is niet gebonden aan een bepaalde plaats. Hieronder leest u welke zorg mogelijk is.

1. Ziekenhuis

Het kan zijn dat de zorg die u nodig heeft zo complex is, of dat het ziekteproces zo snel verloopt, dat een opname in het ziekenhuis nodig is. Het kan ook zijn dat u er bewust voor kiest om in het ziekenhuis te sterven. Als het ook maar enigszins mogelijk is, krijgt u een eenpersoonskamer in het Jeroen Bosch Ziekenhuis. Uw naasten mogen 24 uur per dag aanwezig zijn.

2. Thuis

Huisarts

Om de laatste periode van uw leven thuis te kunnen doorbrengen, is de steun van uw huisarts onmisbaar. Voor specifieke problemen in de terminale fase kan de huisarts het transmuraal Palliatief Advies Team inschakelen.

Terminale zorg thuis

Terminale zorg thuis kan bestaan uit:

- Persoonlijke verzorging, bijvoorbeeld ondersteuning bij het wassen en aankleden of nachtzorg. Nachtzorg kan worden ingezet in overleg met de wijkverpleegkundige. Dit gebeurt op het moment dat er echte sprake is van de 'laatste fase' en meestal in combinatie met professionele zorg en vrijwilligers.
- Verpleging, bijvoorbeeld het geven van medicijnen, of voor de wondverzorging.
- Specialistische verpleging, zoals zorg bij het geven van morfine via een pomp.

De meeste thuiszorgorganisaties zijn 24 uur per dag bereikbaar bij problemen. Er bestaan ook particuliere thuiszorgorganisaties die gespecialiseerd zijn in terminale zorg.

Hoog/laagbed en andere hulpmiddelen

Als u een hoog/laagbed nodig heeft, is er vaak een machtiging nodig van de (huis)arts. Bent u opgenomen in het ziekenhuis? Dan regelt de transferverpleegkundige de levering van het hoog/laagbed en zo nodig de machtiging.

Heeft u andere hulpmiddelen nodig? Dan kunt u terecht bij de uitleenwinkels, van de verschillende organisaties die hulpmiddelen aanbieden. Uw zorgverzekeraar vergoed de meeste hulpmiddelen. Voor sommige artikelen moet u een huurprijs betalen, bijvoorbeeld voor een rollator.

Thuiszorg

Bent u opgenomen in het ziekenhuis, dan kan de transferverpleegkundige u adviseren, informeren of ondersteunen bij het aanvragen van de thuiszorg. Bent u thuis, dan kan de huisarts dit doen. U kunt ook zelf contact opnemen met een thuiszorgorganisatie. De wijkverpleegkundige bekijkt wat er aan zorg nodig is en stemt deze verder met u af.

Vrijwillige Palliatieve Terminale Zorg

De hulp van de opgeleide vrijwilligers is een aanvulling op de professionele zorg én op de zorg die familieleden en mantelzorgers geven. De mantelzorger heeft dan de mogelijkheid om boodschappen te doen, te sporten, op bezoek te gaan, extra te rusten, samen bij de zieke te zijn, of waar op dat moment behoefte aan is. In een zorginstelling kunnen de vrijwilligers hulp bieden aan de terminaal zieke door er voor hen 'te zijn'.

Er zijn vrijwilligers beschikbaar voor de ochtend, middag, avond en nacht en voor alle dagen van de week. Het inzetten van vrijwilligers wordt afgestemd met u en uw mantelzorgers. Dit gebeurt op basis van beschikbaarheid van de vrijwilligers. VPTZ regio Den Bosch is 24 uur per dag, 7 dagen per week bereikbaar.

Stichting Vrijwilligers Terminale Zorg 's-Hertogenbosch e.o.,
Telefoonnummer (085) 002 53 10
www.vptzregiodenbosch.nl

Vrijwilligers Palliatieve Terminale Zorg Bommelerwaard,
Telefoonnummer 06 - 10 49 41 20
www.vptz-bommelerwaard.nl

3. Hospice

Een hospice is een huis waar mensen in de laatste levensfase kunnen verblijven. U krijgt zorg 'zoals thuis' met 24-uurs aanwezigheid van zorgverleners. Aan een hospice is een eigen team van artsen en verpleegkundigen verbonden. Hier kunt u ook terecht als u meer ingewikkelde medische zorg nodig heeft. Sommige hospices vragen een eigen bijdrage in de kosten. Zij vermelden dit op hun website.

Hospices in de regio

- Boxtel: Hospice 'Acacia', telefoon: (0411) 63 40 01. Adres: Liduinahof 35, 5281 AD Boxtel. Website: www.zge.nl
- Dongen: Hospice 'De Volckaert', telefoon: (0416) 67 12 00. Adres: Dongepark 1b, 5102 DB Dongen. Website: www.volckaert.nl
- Oss, Hospice 'De Oase', telefoon: (0412) 61 44 42. Adres: Koornstraat 70 5346 TL Oss. Website: www.hospicedeoose.nl
- Rosmalen: Hospice 'De Duinsche Hoeve', telefoon: (073) 521 88 81. Adres: Vliertwijksestraat 65 5244 NH Rosmalen. Website: www.hospicededuinschehoeve.nl
- Sint Michielsgestel: Hospice Parunashia, telefoon: (073) 200 19 80. Adres: Theerestraat 55-57 5271 GB Sint Michielsgestel. Website: www.hospiceparunashia.nl
- Sint-Oedenrode: Hospice 'Dommelrode', telefoon: (0413) 53 02 47. Adres: Dommelrodelaan 45 5492 GH Sint-Oedenrode. Website: www.hospicedommelrode.nl
- Stichting Hospice de Samaritaan, telefoon: (0418) 30 40 70. Adres: Beerssteeg 29 5301 HR Zaltbommel. Website: www.hospicedesamaritaan.nl
- Tilburg: Hospice 'De sporen-De Wever', telefoon: (013) 462 84 50. Adres: Bredaseweg 564, 5036 NB Tilburg. Website: www.deweever.nl
- Waalwijk: Hospice 'Francinus de Wind', telefoon: (0416) 31 58 00. Adres: Eikendonkiaan 4, 5143 NG Waalwijk. Website: www.hospicefdw.nl
- Veghel: Hospice 'De Goudsbloem' - Watersteeg, telefoon: (0413) 362 951. Adres: Reigerdonk 37, 5467 AN Veghel.

4. Verpleeghuis

Als u niet thuis wilt of kunt sterven, kan de palliatieve afdeling van een verpleeghuis uitkomst bieden. Hier krijgt u zo nodig ook meer intensieve of complexe zorg. De transferverpleegkundige of maatschappelijk werker van het ziekenhuis kan u helpen bij het regelen van een opname in een verpleeghuis. Gaat u vanuit huis naar een verpleeghuis? Dan kan uw huisarts u hierbij helpen.

Hoe regelt u de zorg?

Hulp bij persoonlijke verzorging en verpleging wordt vergoed door uw zorgverzekeraar. Het verblijf in een verpleeghuis wordt door de Wet Langdurige Zorg (WLZ) vergoed. Bij een WLZ indicatie moet u altijd een eigen bijdrage betalen. Deze bijdrage is afhankelijk van uw gezamenlijk inkomen en vermogen. Om deze zorgverlening te starten, heeft u een indicatie nodig van het CIZ (Centrum Indicatiestelling Zorg). De transferverpleegkundige van het ziekenhuis of de huisarts kan u helpen om een aanvraag in te dienen. U kunt ook zelf contact opnemen met het CIZ via telefoonnummer (088) 789 10 00.

Voor het aanvragen van huishoudelijke hulp neemt u contact op met de gemeente waar u woont. Deze hulp valt namelijk onder de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), die door gemeentes zelf wordt uitgevoerd. Vaak moet u voor hulp in de huishouding een eigen bijdrage betalen.

Geestelijke verzorging

Als u niet meer beter wordt, kunt u behoefte hebben om met iemand te praten over sterven, geloof of zingeving. Als u gelovig bent, kunt u zo'n gesprek voeren met iemand van uw geloofsgemeenschap. Bijvoorbeeld met de dominee, pastoor, pastoraal werker of

imam. Bent u opgenomen in het Jeroen Bosch Ziekenhuis, dan kunt u een beroep doen op een van de geestelijk verzorgers. Ook aan verpleeghuizen en hospices is vaak een geestelijk verzorger verbonden.

Woont u in 's-Hertogenbosch/Bommelerwaard dan staat de organisatie 'Welzijn De Meijerij, Steunpunt Palliatieve Zorg Schijndel' voor u klaar. Vrijwilligers van deze organisaties voor palliatief spirituele zorg gaan graag met u in gesprek over vragen rond zingeving, leven en dood. Zij zijn te bereiken via telefoonnummer (073) 544 14 13.

Meer informatie

KWF Kankerbestrijding (<https://www.kwf.nl/kanker/niet-meer-beter-worden>)

Hier vindt u informatie over 'Leven in de palliatieve fase'.

Code ALG-045